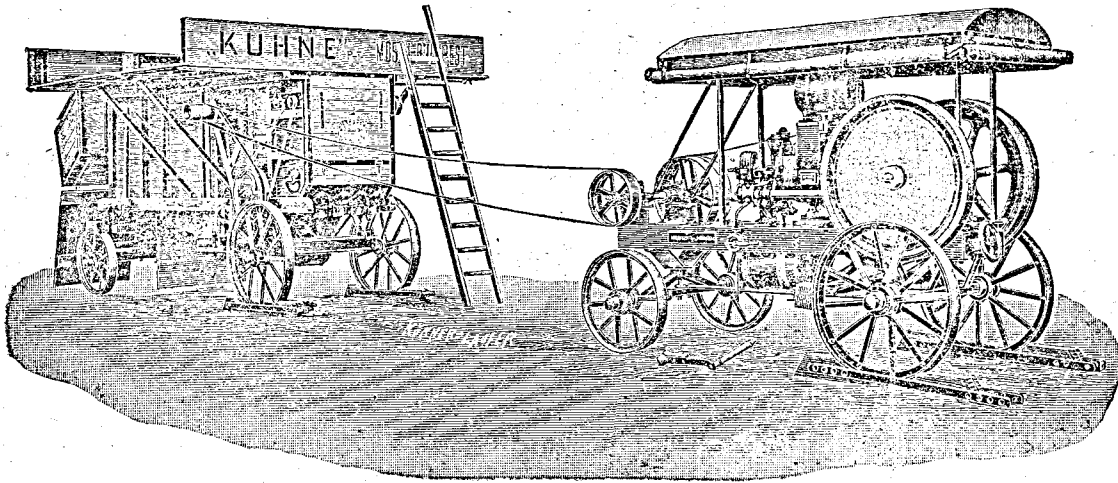

Mótorhajtású cséplőkészletek elsőrendű kivitelben.

Mindennemű egy- és többsoros kapálóeszközök, javított rendszerű „1912” Osborne fűkaszálógépek, leg-tökéletesebb New-Osborne kévekötő-aratógépek, sortrá-gyázó „Royall Drill” vetőgépek

beszerezhetők

„KUHNE” mezőgazdasági gépgyár P.-t. **Moson.**

FŐRAKTÁR:
BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 57/a.

2012

Fiókok saját kezelésben:

Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

I. H. C. Benzin-Motorok gazdasági üzemek számára a legjobbak,

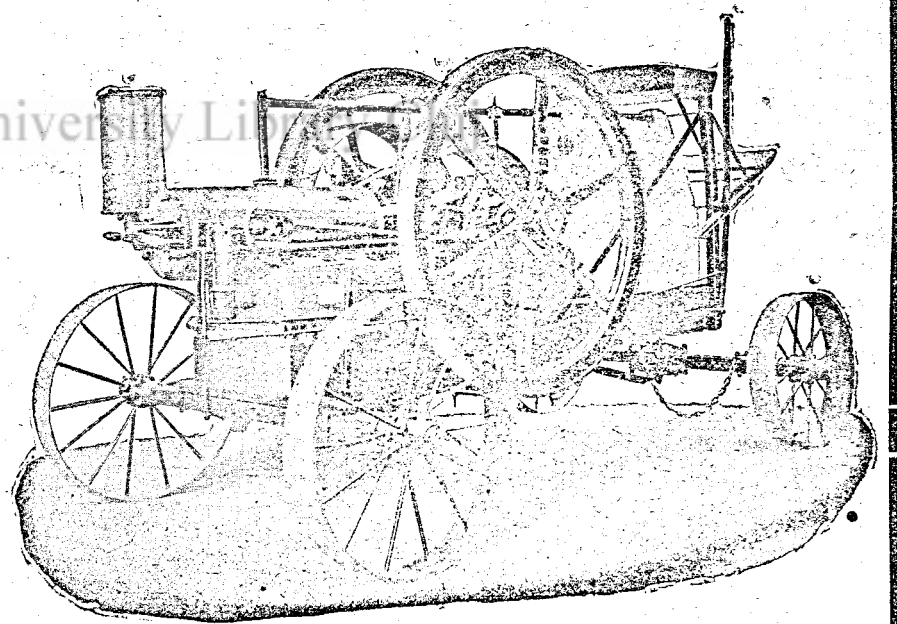
mert szerkezetük oly egyszerű, hogy a kezelést a legegyszerűbb béresre lehet bízni; mert az alkatrészek cseréléséhez szakértő nem kell; mert kiváló erősen vannak építve és mégis meglepően olcsók; mert üzemük teljesen biztos.

Gyártmányaink:

- 1. H. C. Vertical-Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel (szecskavágó, darológép, répavágó, körfűrész, tengerimorzsoló, vízszivattyú stb. stb. hajtására.)
- 1. H. C. Horizontál-Stabil-Benzinmotorok, 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (takarmánycsésze, villanytelep, malom, stb. stb. számára.)
- 1. H. C. Horizontál-Benzinlokomobilok 4, 6, 8, 10, 12, 15 és 20 tényleges lóerővel, (cséplőgép, tengeriszártépőgép, tengerimorzsológép stb. stb. számára.)
- 1. H. C. Famous-Vertical Benzinmotorok 2, 3 és 5 tényleges lóerővel, kézikocsira szerelve, (kisebb fajta cséplőgépek számára.)
- 1. H. C. Benzin-Magánjárók (Traktorok) 12, 15, 20, 25 és 45 tényleges lóerővel, (cséplés, vontatás, szántás stb. számára.) 2731

Részletes katalógust és árjegyzéket kívánságra díjmentesen küld:

International Harvester Company of America,
Budapest, V., Váci-ut 98. sz.

A nyári és őszi szezonra szükséges

GAZDASÁGI GEPEK, ESZKÖZÖK ÉS ANYAGOK

a legolcsóbban,

megbízható forrásokból

megrendelhetők:

az

ERDÉLYI GAZDA KÖZVETITŐ OSZTÁLYA

utján

KOLOZSVÁRT, ATTILA UTCA 10. SZ.

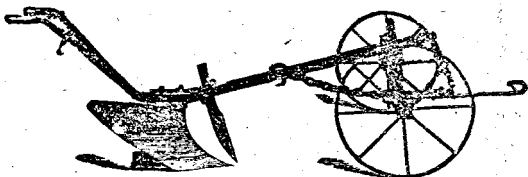
Telefon: 158.

Utolérhetetlen tökéletes kivitelben.

„Bächer“

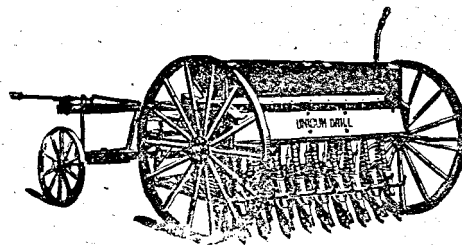
egyetemes acélékéi
acélboronái
tárcsásboronák és
talajmivelőeszközök

Olcso árban és teljes
szavatosság mellett!!!

„Melichár“

„Unicum Drill“ sorbavetőgépei
„Imperátor“ műtrágyaszóróval
egyesített sorbavető
és sorba trágyázógép.

Legegyenletesebben
veti a gabonát és mű-
trágyát!!

Óvakodjon
utáztatoktól!!

Kérdezze meg gazdatársait gyártmányaink **elsőrendű** minősége felől.

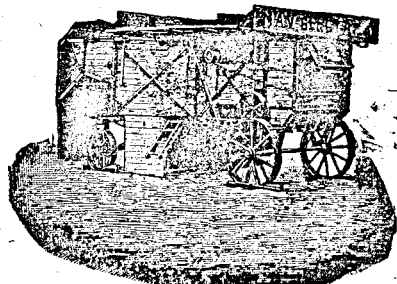
Bächer Rudolf — Melichár Ferenc

Magyarországi vezérképviselő:

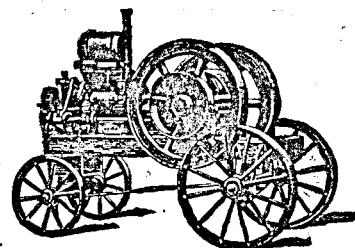
Szücs Zsigmond.

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68. sz.

2072

Az állami gépgyár gyártmányai.

Acélkeretű, golyóscsapágyas cséplőgépek, 10 légkörnyomásra szerkesztett lokomobilok.

Legújabb rendszerű államgépgyári **benzinmotorok** karburátorral.

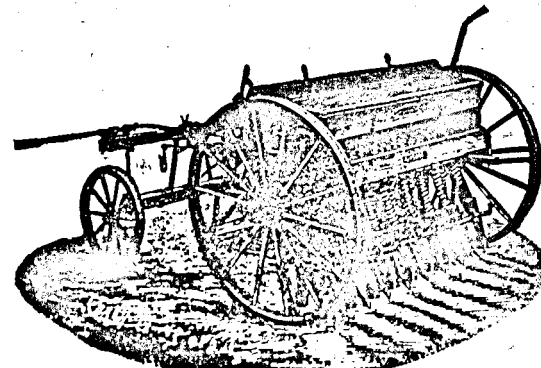
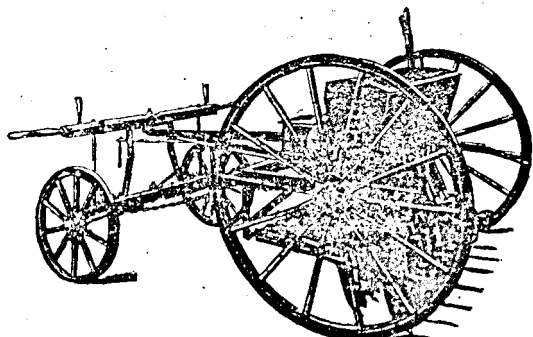
Utimozdonyok, gözekék,
aratógépek, fűkaszálók,
államgépgyári félstabil
compound gőzgépek.

Rendkívül olcsó üzemű államgépgyári

szívógázlokomobilok.

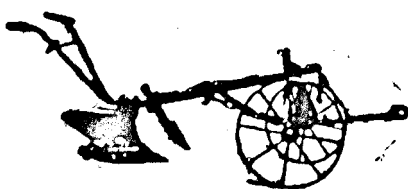
A Losonci Mezőgazdasági Gépgyár Rész-
vénytársaság gyártmányai:

Losonci tolóhengeres,
Rekord meritókanalas rendszerű
és szab. **Rekord II.**
kombinált vetőgépek. — Különleges
répavetőgépek.

Kalmár-féle gabonatisztító rosták. Malomberendezések.

Resicai ekék, boronák.
Laas-rendszerű répakapák.
Különféle talajmivelő eszközök stb.

Részletes árjegyzékkel és ajánlatokkal szívesen szolgál:
A Magyar Kir. Államvasútak Gépgyárának

Vezérügynöksége.

BUDAPEST, V., Váci-körút 32. szám. 2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE:
MEGJELENIK MINDEN VÁSÁRNAP.

SZERKESZTŐSEG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A gyümölcsösök ellenségei.	337
A vetések állása.	338
A rózsá-olaj termeléséről és iparáról. <i>Dr. Irk Károly.</i>	339
A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében Irtó: <i>Gáspár József.</i>	340
Kisebb szakközlemények:	
Rózsagyöngy készítése. — Az éretlen lehullott gyümölcsöt.	341
Kormányintézkedések:	
Közlemény.	341
Vegyes közlemények:	
A vetések állása a külföldön. — Magyarországi komlótermesztők tanulmányútja. — A baromfitenyésztők gyűlése. — Gazdasági tudósítók jutalma Stb.	341

Hirdetések.

A gyümölcsösök ellenségei.

A mezőgazdasági érdekek védelmére van egy csomó jó törvényünk, ámde sajnos, a legtöbb csak papiroson van meg. A gyümölcsfák hernyózását a káros rovarok pusztítását szintén törvény rendeli el és még hozzá a közigazg. hatóságok szigorúan kötelezték arra, hogy e törvény végrehajtását kellő módon ellenőrizzék. Mondani is fölösleges, hogy éppen az ellenőrzés körül vannak a legnagyobb bajok. Még jó, ha akad egy-két község, ahol dobszó mellett kihirdetik, hogy itt az ideje a hernyózásnak. De már olyan főszolga bíró csak nagyon kevés akad, aki meggyőződést is szerezne, hogy járása területén valóban végrehajtották-e a dobszó útján kiadott parancsot. Egész vidékek gyümölcsstermése megy így tönkre. Rendeteg érték pusztul el, mert ha akad ugyanis egy-egy községben olyan gazda, aki letisztogatja a gyümölcsfáit, voltaképpen nem ér el vele semmit, mert hiszen a szomszéd indolens gazdának a kertjéből újra csak átmásznak a hernyók és más egyéb pusztító rovarok és amit a májusi fagy, vagy a jégverés meghagyott a gyümölcsből, elpusztítja azt a hernyó.

Pedig hát a gazdaközönségnek nagyon jól meg kellene gondolni a mostani viszonyok között, hogy az okszerű gyümölcskertészet mennyire megszaporítja a gazda jövedelmét. A gyümölcs-egészséges és tápláló élelmiszer a mai élelmiszer drágaság közepette, tehát nem kell attól félni, hogy a gyümölcsökre fordított fáradság, a gyümölcsfák ápolása és gondozása nem fizeti ki magát.

Egyik tekintélyes napilapunk hasábjain csak a közelmúltban jajdult fel az állami rovarügyi állomás tudós igazgatója Jablonowsky József amiatt a hallatlan indolencia miatt, amit a hernyózás terén országszerte tapasztalhatunk. De nem csak feljajdult, hanem egy, a jövőben biztosan bekövetkezendő veszedelemre is felhívja a figyelmet. Az alföldön rendkívül nagy volt június első felében a lepkejárás. A lepkeözön szerinte azt jelenti,

hogy jövőre az alföldi gyümölcsösöket meglepik a hernyók, vagy hogy a saját szavait idézzük: a juniusi lepkeözön előszele a jövő országos bajnak. A mostani lepkeözönt egy csomó hanyag vármegyének köszönhetjük, ahol elmulasztották a hernyózást. Ezt a mulasztást kell megbűnhődnie majd az alföld egynémely olyan vidékének, a többek között Kecskemétnek is, amelyek gyümölcsstermelésükkel világhírré tettek szert s amely vidékeken a gazdanép vagyonsodásának az alapja a gyümölcsstermés. Szomorú jóslat, amit elénkbe állít. Azokon a helyeken, ahol a gyümölcsstermés 80—90 százalékát az idén a tavaszi fagy tette tönkre, több mint bizonyos, hogy a jövő évi termést a hernyók fogják elpusztítani. S mindez miért? Mert egynémelyik vármegyében a már 22 esztendő óta meglévő törvényeket a nép anyagi érdekeivel nem törődő közigazgatási hatóságok nem tudják, vagy nem akarják végrehajtani.

Azonban még nem késő a dolog. Ahhoz, hogy a gazdaközönség gyümölcsfáit a jövő évi veszedelem ellen megvédelmezhesse, még teljes 8 hónapunk van hátra. Jól teszik tehát azok, akik a gazdaközönség érdekeit szívükön viselik, ha már most felhívják a gyümölcsstermelők figyelmét a várható veszedelemre, ha megmagyarázzák a népnek azt, hogy a hernyó irtás elmulasztása a gazda jövedelmének nagymértékű csökkenését jelenti, de nem csak azt, hanem a nemzeti vagyonnak könnyelmű elfecsérlését is, mert hiszen Magyarország gyümölcsstermelésének javarészét a jól fizető külföldi piacok szívják magukhoz és a külföldről bejövő minden fillér a nemzeti vagyont gyarapítja.

Jól teszik azonban a közigazgatási hatóságok is, akiknek a kötelességük a hernyóirtás ellenőrzése, ha már most bocsátanak ki szigorú rendeleteket, de egyúttal gondoskodnak ezeknek a rendeleteknek a végrehajtásáról is. A mi felfogásunk szerint a közigazgatási hatóságoknak sokkal inkább hivatalosa a földművelő nép anyagi érdekeivel való törődés, mint pl. a politikai állás-foglalás. Ez utób-

A szabadalmazott

'JURENÁK' EKE

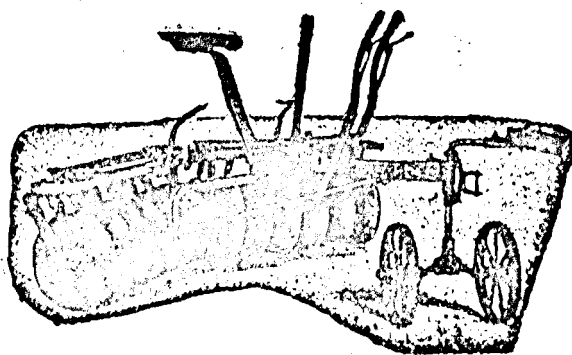
- : Szerkezete egyszerű :
- kezelése könnyű :
- : szabályozása gyors :
- : cca 50%-kal többet szánt :
- : cca 30%-kal kevesebb :
- : vonóerőt igényel. :

A jövő ekéje!

Részletes árjegyzéket szívesen küld:
a „Jurenák“ szab. Ekegyár R. T.
== Marosvásárhely. ==

A DEERE-féle tárcsásborona

valamennyi tárcsásborona között a legmodernebb és legerősebb szerkezetű.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST,
V., Alkotmány-utca 31. sz.

bihoz azonban úgy látszik több ideje van a közigazgatásnak, arról azonban megfeledezett, hogy a koldussá szegényedett nép a legrosszabb közigazgatási médióm.

A vetések állása.

A m. kir. földmivelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósítóktól és a m. kir. gazdasági fellgyelőségektől beérkezett jelentések alapján.

A július 8-iki állapotot feltüntető, folyó hó 13-án közzétett termésbecslés szerint — mely a június hó 23-iki kilátást mintegy 200.000 q-val emelte, — az idej termés búzában 47,233.552 métermázsára tehető; ami csak 500.000 métermázsával kedvezőlenebb a tavalyi mérleghél. Ez a mennyiség 6,083.535 kataszteri holdon termett, míg a múlt évi learatott terület 5,874.525 katasztrális holdat tett ki. A *termésátlag most: 7.76 mm.*

A rozs átlagtermése 7.23 mm. A bevetett terület 1,951.951 kat. hold, amelyen fentebbi átlag szerint 14,121.369 mm. termett.

Árpával a m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása szerint 1,860.630 kat. hold volt bevetve, amelyen 7.79 mázsás átlaggal 14 és fél millió métermázsára lehet kilátásunk a múlt évi 16 milliós terméssel szemben.

A zab a június 23-iki jelentés óta lényegesen javult, mégis 6.66 mázsás átlagával — közel másfél millióval marad alatta a múlt évi 13 milliós terméseredménynek. Ez a szám azonban még mindig javulhat az idej eredmény előnyére, kedvező időjárás mellett; ha különösen figyelembe vesszük azt is, hogy a tavalyi bevetett, illetőleg learatott terület 110.000 katasztrális holddal multa felül az idén bevetett területet.

Időjárás és károk.

A legutóbbi hivatalos vetésjelentés óta eltelt két hét alatt a több helyen előfordult zivataros esőktől eltekintve, az időjárás az ország nagy részében száraz volt.

Jégesőt jelentettek július 2-ről, 4-ről, 5-ről, illetve 8-ról Szilágy (krasznai, zilahi járás), Alsófehér (magyarigényi, tövisi járás), Beszterce-Naszód (naszódi járás), Hunyad (brádi és petrozsényi járás), Kolozs (bánffyhunyadi, gyalui, kolozsvári járás), Maros-Torda (marosi alsó járás), Nagyküküllő (kőhalmi járás), Szolnok-Doboka (nagyilondai, dési járás) és Udvarhely vármegyéből (udvarhelyi járás). Ezek a jégesők egyes helyeken igen jelentékeny károkat okoztak úgy a kapásnövényekben, mint a még aratásra váró kalászosokban. Felhőszakadást jelentettek Csucsáról (Kolozs vm.).

A hőmérséklet különösen június hó utolsó és július hó első napjaiban magasabb volt a normálnál és több ízben meghaladta a 30 Celsius fokot.

Az időjárás különben a gabonane-műek beérésére és aratására nagyobbára igen kedvező volt, mert az egész két heti időszak alatt, még a jelzett néhány igen meleg napon is állandóan szeles volt az idő — s a folytonos légáramlás a dült

vetések legnagyobb részében is megakadályozta a szemszorulást. Ezen körülményben leli magyarázatát az az örvendetes jelenség, hogy a szokatlanul sűrűn előfordult elemi károsodások dacára a buza és rozs terméskilátásai a legutóbbi becsléshez képest valamivel kedvezőbbek.

A buza aratását, a magasabb hegyvidékek kivételével, mindenütt megkezdtették.

A vármegyénként remélhető termésátlagokat és összes termésmennyiségeket összehasonlítva a múlt évi végleges terméseredményekkel, a következő képet nyerjük Erdélyről:

Vármegye neve	Bevetett terület kat. hold	1912. július hó 8-án várható		1911. évi termés mm.
		1912. évi összes termés mm.	1912. július 8-án várható	
Alsófehér	67.806	7.61	516.004	421.196
Beszterce-Naszód	23.797	6.61	157.298	151.446
Brassó	10.313	10.78	111.174	76.732
Csik	4.354	7.92	34.484	17.428
Fogaras	18.581	7.22	134.155	66.240
Háromszék	26.347	8.27	217.890	79.841
Hunyad	74.673	6.72	501.803	514.788
Kisküküllő	33.022	7.62	251.628	175.354
Kolozs	75.198	6.33	476.063	457.788
Marostorda	54.748	6.46	353.672	289.328
Nagyküküllő	43.973	7.51	230.237	244.694
Szeben	34.913	8.25	288.032	259.115
Szolnokdoboka	62.052	6.12	379.758	312.866
Tordaaranyos	61.690	7.61	469.461	340.080
Udvarhely	34.465	5.95	205.067	162.958
Összesen:	625.932	7.07	4,426.666	3,569.854
Június hó 23-án volt			7.00	4,398.000

A rozs aratását a délibb vidékeken és a homokos talajokon nagyobbára befejezték, a hegyvidékeken pedig most végzik. Ahol a július első napjaiban járt jégesők még lábbon érték, ott a rozsok is érzékenyen károsodtak, mert a már nagyobbára érett magvakból sok kipergett.

Ezen helyi jellegű károsodásoktól eltekintve, a legutóbbi két heti időjárás a rozs szemfejlődésének is igen kedvezett, úgy hogy terméskilátásai némileg szintén javultak.

A vármegyénként remélhető termésátlagokat és termésmennyiségeket összehasonlítva a múlt évi végleges terméseredményekkel, a következő kimutatásokat nyerjük:

Vármegye neve	Bevetett terület kat. hold	1912 július hó 8-án várható		1911. évi termés mm.
		1912. évi összes termés mm.	1912 július 8-án várható	
Alsófehér	1.983	7.00	13.881	13.506
Besztercenaszód	226	4.90	1.397	1.734
Brassó	3.227	11.96	38.525	25.399
Csik	21.020	8.64	181.613	70.211
Fogaras	10.466	8.33	87.182	49.536
Háromszék	18.250	8.21	149.838	65.115
Hunyad	12.386	6.75	83.606	77.038
Kisküküllő	2.666	7.01	18.689	14.400
Kolozs	10.549	6.82	71.944	60.373
Marostorda	1.957	6.79	13.283	12.704
Nagyküküllő	2.384	7.71	18.381	19.609
Szeben	2.607	8.46	22.055	22.722

Vármegye neve	Bevetett terület kat. hold	1912 július 8-án várható		1911. évi termés mm.
		1912. évi összes termés mm.	1912 július 8-án várható	
Szolnokdoboka	4.318	7.34	31.694	25.034
Tordaaranyos	7.086	7.57	53.641	32.826
Udvarhely	4.113	6.12	25.172	23.566
Összesen:	103.338	7.85	811.171	513.888
Június hó 23-án volt			7.90	814.000

Árpa. A legutóbbi két hét időjárása az árpa fejlődésének kedvezett. Szeméj jobbára szép és telt, kalásza hossza és szalmája elég magas. Aratása legtöbb helyen kezdetét vette. Kevés kivételtől eltekintve, jó közepes termés remélhető.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatása szerint az árpavetés területe 1,847.430 kataszteri hold.

A vármegyénként remélhető termésátlag és termésmennyiség a következő:

Vármegye neve	Bevetett terület kat. hold	1912 július 8-án várható		1911. évi termés mm.
		1912. évi összes termés mm.	1912 július 8-án várható	
Alsófehér	3.872	7.61	29.466	25.442
Besztercenaszód	3.674	5.64	20.721	21.016
Brassó	15.716	11.08	174.133	182.360
Csik	11.647	7.65	89.100	101.185
Fogaras	2.964	6.43	19.059	28.367
Háromszék	17.696	6.26	110.777	189.498
Hunyad	3.578	5.98	21.396	18.643
Kisküküllő	2.997	7.37	22.088	19.134
Kolozs	12.864	6.23	80.143	99.890
Marostorda	7.900	6.54	51.666	55.536
Nagyküküllő	2.335	6.65	15.528	17.626
Szeben	4.391	9.07	39.826	36.326
Szolnokdoboka	5.659	6.27	35.482	29.671
Tordaaranyos	9.957	7.83	77.963	74.691
Udvarhely	1.909	5.36	10.232	13.103
Összesen:	107.159	7.44	797.580	912.847

A zab az ország legnagyobb részében javult. Zászlaját már kihányta s helyenkint már kezd sárgulni.

Szemfejlődése legtöbb helyen kielégítő, szalmája elég magas és érése meglehetősen gyorsan halad.

A vármegyénként remélhető termésátlag és termésmennyiség a következő:

Vármegye neve	Bevetett terület kat. hold	1912 július 8-án várható		1911. évi termés mm.
		1912. évi összes termés mm.	1912 július 8-án várható	
Alsófehér	9.886	7.08	69.993	31.505
Besztercenaszód	23.410	4.90	114.709	144.752
Brassó	6.984	12.18	85.065	80.642
Csik	21.497	6.96	149.631	210.468
Fogaras	18.622	7.52	140.037	144.204
Háromszék	21.347	7.53	160.743	232.392
Hunyad	18.396	4.80	88.301	116.280
Kisküküllő	8.962	7.28	65.243	55.587
Kolozs	23.049	5.76	132.762	154.183
Marostorda	22.972	6.29	144.494	145.108
Nagyküküllő	22.535	6.67	150.308	164.881
Szeben	12.317	6.23	76.735	101.051
Szolnokdoboka	35.989	5.00	179.945	244.248
Tordaaranyos	13.987	6.50	90.916	88.163
Udvarhely	18.891	5.38	101.634	128.492
Összesen:	278.844	6.28	1,750.51	2,091.956

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi ajándékajánlatokról szíveskedjék ingyen értekezni kórní.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde. Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérigazgatója

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

A *tengeri* az egész országban igen szépen és erőteljesen fejlődött. Színe üde-zöld és szára erős és magas. Cimerét hányja. Töltögetése kevés kivételtől eltekintve csaknem mindenütt befejeztetett.

A tengeri termés kilátásairól Erdély egyes vármegyéiből beérkezett minősítő számadásokat az alábbi kimutatás foglalja magában. (A kitűnő terméskilátások jelzésére = 1, a jóra = 2, a közepesre = 3, a gyengére = 4, a rosra pedig = 5 számjegy használtatik.)

Alsó-Fehér 2, Beszterce-Naszód 2, Brassó 2, Csik 2-3, Fogaras 2, Háromszék 2, Hunyad 2, Kis-Küküllő 4, Kolozs 3, Maros-Torda 4, Nagy-Küküllő 2, Szeben 2, Szolnok-Doboka 3, Torda-Aranyos 2, Udvarhely vármegye 3.

A *burgonya* a beállott kedvező időjárás hatása alatt szépen fejlődik. Levélzete üde és dus. A gumók jól fejlődnek és egészségesek. Károkat okozott helyenkint a peronoszpóra. Megfelelő időjárás mellett jó termés remélhető.

A burgonya termés kilátásairól Erdély egyes vármegyéiből beérkezett minősítő számadatokat az alábbi kimutatás foglalja magában. (A kitűnő terméskilátások jelzésére = 1, a jóra = 2, a közepesre = 3, a gyengére = 4, a rosra pedig = 5 számjegy használtatik.)

Alsó-Fehér 2, Beszterce-Naszód 3, Brassó 2, Csik 2, Fogaras 2, Háromszék 2, Hunyad 3-4, Kisküküllő 3, Kolozs 2-3, Marostorda 3, Nagy-küküllő 3, Szeben 1, Szolnokdoboka 2, Torda-Aranyos 2, Udvarhely 3.

A *kerti vetemények* a kedvező időjárás hatása alatt igen szépen fejlődtek. Ahol tulsok csapadékot kaptak, elvéve elgazosodtak.

A *bab* és *egyéb hüvelyesek* közül a borsó, bükköny és lencse hüvelyképződése erőteljes és egészséges. Általában jó termést ígérnek.

A *káposzta* szépen fejlődik. A *komló* dusan és erőteljesen fejlődött. Indái szép nagyok és gazdagok és lombozatuk a karó magasságáig emelkedett. Egyes helyeken a szelek és jégesektől szenvedett. Általában jól fejlődött.

A *cukor- és takarmányrépa* vetések általában szépen fejlődtek. A levélzet üde, zöld, dus és beárnyékolja a talajt. Itt ott rovarkár észlelhető. Kedvező, elegendő csapadékos időjárás mellett ugy a cukor-, mint a takarmányrépavetések igen jó termésre nyujtanak reményt.

A *mesterséges takarmányfélék* közül a lóhere és lucerna második kaszálása legnagyobb részben az első vágás eredményénél jobb eredménnyel befejeztetett. Helyenkint a hozam igen jó volt. Néhol a lucerna harmadik kaszálása is folyamatban van. A hozam szintén elég bő. A bükkönyök jó hozamot adtak és minőségük is jó. A csalamádé üde zöld színű, magas és egészséges. Gazdag termésre nyujt kilátást. A baltacín hordása nagyobbára szintén befejeztetett. Az eredmény általában kielégítő. A muhar jól fejlődött.

A *rétek* anyaszénatermése mennyiségileg általában elég szép hozamot adott. A széna minősége azonban nem mindenütt kifogástalan. Sok helyütt rendszerint és minőségét a gyakori csapadék

megrontotta. A sarju növése szépen megindult.

A *legelők* kevés kivétellel friss, üde zöldek és a kijáró jószágnak elégséges táplálékot nyujtanak.

A *szőlők* bár általában elég kielégítően állanak és a vessző fejlődése kielégítő, mégis jelezni kell, hogy a késői fagyok, most pedig a peronoszpóra, lisztharmat és főleg a szőlómoly nagy mértékben károsítják a szőlőket.

A rózsa-olaj termeléséről és iparáról.

Irta: Dr. Irk Károly, vegyész.

II.

Az *olaj rózsa származása*.* Az olaj rózsa főalakellékét képezi a gazdag virághozam s az időjárással való dacolhatóság s nem a kerti rózsáinkat jellemző pompás forma és szín. Ezen feltételek miatt a ca 7000 féle cultivált rózsavarietas közül csak kevés jön lejárás céljaira alkalmazásba. Az alkalmazásba jövő rózsák közül még a leginkább megfelel e követelményeknek a Balkánon termelt Rosa damascena Miller, melyet újabban Németországban is felkaroltak. E rózsavarietas a kertész-művészet egy remeke s a Rosa gallica és Rosa camina kereszteződésének tekinthető.

A bulgár rózsák kis terjedelműek ca 7 cm. átmérőjűek. A külső viráglevelek csaknem fehérek, a belsők succeszive vörösdnek, gyakran azonban teljesen vörösek. Rózsa-olaj gyártásra a vörös rózsák olaja a keresettebb, mert a fehéreké Rosa Alba L. nagyon stearopten tartalmu. (Lásd alább).

Ugy Bulgáriában, mint Németországban a rózsákat embermagasságu, sűrű bokrokban művelik.

Franciaországban a Rosa centifolia L. a kedvelt; olajrózsa. Sorokban lesz művelve, nem oly sűrűn s oly magasan mint a bulgáriaiak.

Schiras csodakertjeiről nem tudunk semmit, valószínűleg Rosa gallica volt. De lássuk részletesebben.

Indiában Ghazipur a rózsaoil kereskedelem főközpontja. A termelt rózsa Rosa damascena; a megművelt terület ca 2000 acre (= 809 ha). Indiai áru nem, vagy alig kerül Európába. 150-200 morgen (1 morgen = 1 ha) területen vannak tehát a kis rózsakertek, melyeken ca 2000 rózsátó esik 1 morgenre, mely ca 2,000.000 rózsát hoz.

Az összes termelő helyek között mind máig Bulgária vezet, mit az utolsó 10 év termelési adatai is bizonyítanak.

A termelt rózsa-olaj mennyisége kg-ban:**

* Gildemeister és Hoffmann után.
** Berichte v. Schimmel & Co. 1909. okt.

1900. évben	4250 kg.
1901. "	3050 "
1902. "	3200 "
1903. "	6250 "
1904. "	5000 "
1905. "	4150 "
1906. "	4625 "
1907. "	2513 "
1908. "	2653 "
1909. "	4319 "
1910. "	3148 "

Általában körülbelül 3000 hektárra tehetjük Bulgária megművelés alatt lévő területét. Bulgária rózsaolaj termeléséről leghitelesebb adatokkal Christo Chistoff: «Die Rosenindustrie in Bulgarien» (1889) c. munkájában találkozunk. Szerinte a rózsa-olaj termelés határa északról a Balkán s körülbelül a Tundja (Kazanlik kanton) és a Strom (Karlova kanton) völgyeiben terül el, fel egészen a Sredna Gora hegyvonulatig. Különösen nevezetesek:

1. Stara-Zagora departement: Kazanlik, Nova-Zagora, Stara-Zagora és Tchirpan kantonokkal.
2. Plovdiv (Philippopolis) departement Karlova, Novo-Selo, Brezovo kantonokkal
3. Tatar-Pazardijk departement: Pechtera kantonnal.

1910-ben a következőleg oszlott meg az egyes vidékek között az olajtermelés.

Körület	A községek száma	Megművelés alatt álló terület ékarakokban	Rózsa-olaj termelés kg-ban
Karlovo	40	28726,2	1245
Kazanlik	44	25034,3	1166
Philippopoli	16	9191,7	226
Tchirpan	16	4512,6	111
Stara-Zagora	15	2740,8	165
Nova-Zagora	12	2051,4	136
Panagurichte	2	429,3	4
Pechtera	6	1448,4	75
Pazardijk	3	82,2	20
Stanimaka	—	—	—

Összesen: 154 74216,9 3148 kg.*

A rózsatelepek körülbelül 400 m. (Kazanlyk, Karlovo) magasan fekszenek a tenger színe felett, vannak azonban magasabban fekvő területek is: Kalofer (700 m.) és Klissoura (800 m.) s klímájok nagyon változatos. Télen leszál a hőmérsék — 20 fok C-ig is, míg nyáron felemelkedik 40 fok C-ra.

Érdekes a rózsa-olaj termelésnek helyenként való megoszlása, miért is közlöm az 1910 és 1911 évi adatok alapján a termelés megoszlását csak a kasanliki területen:

Helység	1910. kg.	1911. kg.
Kazanlik kerület:	kg.	kg.
Kazanlik	70	50
Alexandrovo	70	60
Armaganovo	5	4

* Berichte v. Schimmel & Co. 1911. Apr.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kőszelők és finom angol és francia zsebkendők.
Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fülszékények, fehérnemű minden nagyságra és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda!

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajta és nagyságu szalon, ebédlő- és szőnyeg, gyapju és csipkefűzőgönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedül
Göraktára.

Helység.	1910. kg.	1911. kg.
Kazanlik kerület:	20	15
Achiklii	3	2
Bahaslii	2	2
Bitcherlii	30	20
Gabarevo	70	50
Goliamo Selo	25	30
Gornio Sophylare	5	3
Gussovo	20	16
Doimouchlari	15	12
Dolnio Sahrané	4	3
Dolnio Sophylari	105	70
Enina	3	2
Emichléri	50	30
Elhovo	30	18
Ekanlii	25	15
Karaguittlii	30	20
Kazalatchderé	25	10
Kozloundja	10	5
Kachlata	20	12
Lahanlii	15	5
Malko Sélo	85	50
Maglige	2	1
Nova Mahala	25	15
Orosovo	5	3
Gornio Sophilare	40	25
Pavel Bagnia	20	10
Ragina	15	5
Sequeretchevo	25	15
Simittleri	4	2
Slivito	3	2
Seltzé	25	18
Tarnitchané	30	16
Touria	12	5
Tchanaktchii	20	10
Toulovo	3	2
Teherganovo	15	9
Hassate	25	15
Himitlii	100	70
Chipca	50	35
Cheynovo	13	6
Urenlii		
Összesen:	1166 kg.	768 kg.

A középhőmérsék Nizza és Grasse átlaghőmérséke alatt van.

A Bulgár rózsatalaj homokos, laza talaj s ezért öntözésről erősen gondoskodnak. Maercker hallei professzor vizsgálta chemiailag is a rumeliai talajt s a következő eredményt találta:

nitogenium	= 0.14%
mész	= 1.26 „
kali	= 0.64 „
P ₂ O ₅	= nyomokban.

Magasabban fekvő vidékek rózsatalaja könnyebben fagy meg («merevedik meg») s intenzívebben jellemző a szaga, mint az alacsonyabb vidékeken termő rózsák olaja, a melyeknek szaga szelidebb és finomabb. Sokan ez utóbbit becsülik többre.

A rózsatalaj aroma magában véve már egy compositio, nemcsak chemiailag belső szerkezete miatt, de a hangozás miatt, melyet a termelők különböző változatú rózsák összepárlása folytán észközölnek, amelyre egyrészt az izlés, másrészt a nagy tapasztalat az irányadó. Egy általában a rózsatalaj kvalitására befolyással van ezenkívül a lepárlás ideje s ez idő alatt az időjárás. Fontos továbbá hogy a bimbók teljesen sértetlenek legyenek, nehogy szárazság vagy fagy megártson.

Legjobb a hideg, esős idő a lepárlásra, mert ez egyrészt megakadályozza a bimbók gyors nyílását, másrészt kellelteti a «rózsaszüretet». Hogy mennyire fontos az időjárás mutatják a következő tapasztalati adatok:

Kedvező időjárás esetén 8 okka rózsatalaj levél ad 1 Miskal-olajat.

Kedvezőtlen időjárás esetén 18 okka zsalevél ad 1 Miskal-olajat.

(1 miskal = átlag 4.5 gr. — 1 okka = 1.278 kg.)

A rózsabokrok bimbózáskor meleg napsütéses időket kívánnak váltakozó esőkkel; mert sok vízre van szüksége.

Érdekes a bulgár rózsatalajtelepítéseknek a lát képe; eltér egészen a Grasse-i formáktól. A helyett, t. i. hogy a tövek egyenként állanak, mint a szőlőtövek, vagy bokronként egyesben, hosszan, párhuzamos futó, gyakran egész 100 m. hosszú vonulatot kitevő bokrokat alkot ember nagyságnyi magassággal, az egyes bokrok egymástól körülbelül 2 m. távolsággal bírván. (Pontos adatok alapján a fő távol 65 cm., a sor távol 162 cm.) A talajporhanyításra nagy gondot fordítanak, valamint a gondos gyomlálásra. A rózsák betelepítésénél nem használnak fiatal ültetvényeket, hanem bujtatással, öreg rózsatalajtelepítések ágait leveleivel egyetemben helyezik el 40 cm. széles és 40 cm. mély hosszú sorokban; a betelepítendő földben. Egy-egy ág átlag 1 m. hosszú s 4-5 szörösen vannak egymás mellett lefekelve — hosszú sorokban. Az ágakat a kihányt földdel gyengén betakarjuk.

A rózsatalajtelepítés után körülbelül az ötödik évben adja meg teljes hozamát s ha rendes és gondos kertészeti kezelés mellett vannak — úgy fel egészen — 20 éves koráig, sőt azonfelül is használható rózsatalaj termelésre.

(Folyt. köv.)

A székelyek gazdálkodása Maros-Tordamegyében.

Irta: Gáspár József.

IV.

A házi nyultenyésztés most kezd térhódítani a székelyek között, egy néhány községben (Kibéd, Marosfalu, Éden, Nyárádszereda) már szép tenyésztést is lehet látni. Mondani sem kell azonban, hogy ebben a tekintetben a székelyek még csak a kezdet-kezdetén vannak.

Minden községben méhésztel is foglalkoznak a székelyek, de erre a célra csak közönséges vessző kasokat használnak. A miniszteri kirendeltség által épített kaptáros minta méhészek (Sóvárád, Kibéd) buzdításul szolgálhatnak a haladásra. Nagy reményeket azonban egyelőre nem lehet táplálni, mivel a székelyek a terméshozástól ellévén bőven látva fával, erdővel, a méhlegelőt nyújtó akácafa ültetése iránt nem sok érdeket mutatnak.

A trágyakezelésnél valamelyes haladásnak jelét alig egy-két községben találtam, (Gyulakuta, Geges, Rigmány) ahol a miniszteri kirendeltség által segélyezett s mintául oda állított trágyatelepeket látva,

trágyatelepeket készítettek, a trágyát naponként elteregették s a felfogott trágyalével a szükség szerint öntözték is. Egy helyen pedig (Gyulakuta) már azt az örvendetes haladást is lehetett látni, hogy a fölösleges trágyalevet hordókba töltve a rétek trágyázására szállították ki.

A legtöbb községben még most is a régi szokás szerint járnak el: az istállónak egy oldal nyílásán — kisebb szerű ajtón — dobálják ki a trágyát az istálló mellett közvetlen ásott gödörbe, melynek egyik oldalát maga az istálló fala képezi. Ha ez a trágyagödör a nyílás szájáig megtelt s ezzel utját állja a további munkának, kihordják a gödörből a trágyát, avagy, ha ebben akadályozva vannak — nem alkalmas erre az idő, vagy nem érnek reá — a nyílás körül jobbra-balra széthányják a trágyát, hogy ideig-óráig ne nyissanak a további munkának. Hogy a kidobott trágyát a gödörben elteregetnék, vagy a felfogott trágyalével időközönként megöntöznék — sehol sem láttam, sem a nyoma nem mutatkozott annak, hogy ezt azelőtt tették volna.

Az erjedés gyorsítása és az egyforma elérése céljából a felhalmozott trágya leföldelése, vagy a trágya bomlási termékeinek lekötésére szolgáló más anyagok alkalmazása — a székelyek előtt ismeretlen. A legnagyobb hiba, amit a trágyakezelésnél elkövettek az, hogy a telep alá engedik az udvarban összegyülemelő eső és hólevet, s ezáltal kilugozzák a trágya értékes alkotó részeit; a trágyalével telített eső és hólé azután végig folyik az udvaron, sok helyen érintve utjában a kutat s végül a községi utakat szegélyező árkokban vész el, az udvaron a kutat, az árkokban pedig a levegőt szennyezve be. Igen sok helyen pedig, ősi szokás szerint, még most is utca sorban áll az istálló s a belőle kifolyó trágyalé közvetlen talál utat az utcai árkokban. Kárára a gazdának és ártalmára a közegészségnek.

A trágyázásnál — a trágyának a szántóföldre szállításánál — semmit sem tágitottak még az ősi szokástól: tekintet nélkül arra, hogy érett avagy éretlen a trágya — úgy a hogy jön — szállítják ki a szántóföldre s ott kis kupacokba rakják. Kupacba tartják a trágyát egészen addig, míg a szántás közeledése nem ejti utba. Kevéssel a szántás előtt azután szétterelik. De már ekkor a trágya tápanyag tartalmának legnagyobb része beszívódott a talajba azon a kis helyen, melyet a kupac elfoglalt, a körzetre pedig az elterítésre kerülő kiázott és megszáradt trágyából alig kerül valamelyes értékes anyag. Az ilyen trágyázás után a vetéseken a trágyázás egyenlőtlensége még másodízben is messzire veti világát a szemlélő elé.

Kompostnak keveréktrágyának, még neve is ismeretlen a székelyek előtt. A szemetet söpredéket — is az istálló trágyatelepre viszik, s ezzel a trágyának a rossz kezelés miatt amugy is sok gyom magtartalmát tetemesen fokozzák, úgy, hogy emiatt a buzavetések — ez alá szok-

tak legtöbbször közvetlen trágyázni — egész gyűjteményét a gyom növényeknek tárják a szemlélő elé, melyek váltakozva viritának egészen a buza éréséig.

A bemutatott kézi és fogatos eszközök és járműveik elég jó karban voltak s általában alkalmasnak találtattak arra, hogy velük jó munkát végezhesenek.

A szántóföldek fekvése a székely gazdát a váltóékek használatára utalja, ezt is láttam bejárásom alkalmával a legtöbbit. A Maros, Kisküküllő és Nyárad mentén azonban van elég olyan területök is, ahol a kerülő ekét kell alkalmazni. Ugy a kerülő, mint a váltó ekék csak felületes munkára való gyöngye szerkezetűek, melyek erős nyomatókkal bizonyítják azt, hogy az ágvonó erő dolgában valami erős lábón nem állanak.

A borona (fogas) jól szerkesztett erős és hosszú vasfogakkal van ellátva. A mindeniken látott 1—2 vaskarika azt mutatta, hogy dacára a borona elég nagy súlyának, ezenfelül még megterhelni is szokták. Egyfelől a talaj kötöttsége, más felől pedig amellet tanuskodik, hogy ősszel nem szoktak szántani, amit különben minden községben őszintén be is vallottak.

Egy tagu fahengert, melyet ők maguk állítottak elő, egy-két községben láttam. Tövis-boronát, porhanyitót a székely gazda szintén nem ismeri.

Kézi eszközök legnagyobb részét — villát, gereblyét, ásót, lapátot, fejszét stb. — maguk készítik vagy nyelézik, kivételük szemre való, szerkesztésük gyakorlati.

A legtöbb székely gazda ökor — helyesebben tehát — és lószekeret tart, a vagyonosabbak egyik-másikból többet is. Szekereik csinos kiállításúak, vasalásuk megfelelő, de általános jellegük az, hogy kicsinyek és könnyűek, amit be is kell, hogy tartsanak egyfelől a meredek lejtős utak, másfelől pedig a gyenge igás-erő miatt. Egy-egy községben azt a luxust is megengedik maguknak a székely gazdák, hogy szekereiket megfestik barnára vagy zöldre. A lószekernek a legtöbb községben tartozéka a gyékény szövettel borított fedélszerkezet.

(Folyt. köv.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Rózsagyöngy készítése.** A közönséges bokoralaku centifolia finom leveleit összetörjük vasmoszárban, míg egy feketés pép lesz belőle. Jól betakarva egy éjjelen át állni hagyjuk, aztán 1 tojás fehérjét keverünk bele. Újra állni hagyjuk 24 óráig. Másnap golyócskákat gyúrunk a pépből és azt egy pár napig száradni hagyjuk. Ha félig száraz egy erős tüvel felfűzük és árnyas helyen tovább szárítjuk. Aki intenzívebb rózsá-illatot akar elérni 1 tojás fehérjére fél gram rózsá-olajjal is vehet hozzá. Ha az nincs, közönséges olajjal is vehetünk hozzá, mert ettől a gyöngyök kissé fényesebbé lesznek. Kezanyk rózsá levélnél — azt hiszem — felesleges a rózsá-olaj.

Zemplényiné.

+ **Az éretlen lehullott gyümölcsöt** nem szabad a fa alatt hagyni, mert kivétel nélkül mindenikben benne van a pondró,

amely a lehullást okozta, hanem vagy a sertésekkel etessük fel, vagy vessük a trágyagödörbe. Ha odvas fákban vagy a földben darázsfészkekre bukkanunk, öntsünk azokba éjjel némi kenőszappannal kevert forró vizet s így pusztítsuk el a fészkeket.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Közlemény. A szeszadó törvényre vonatkozó 1908. XXVIII. t.-c. 88 §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensért nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdekből kikerülő moslékot vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el.

A törvény ezen rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó évi július hó 1-től szeptember hó 30-ig terjedő időszakban Neuman testvérek aradi cégnél 3500 q. száritott szeszmoslék kerül eladásra. Felhívjuk ezuton is a gazdaközönséget, hogy amennyiben szeszmoslékra szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül fent nevezett szeszfőzde vállalkozóhoz.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A vetések állása a külföldön.** A kir. földmivélsügyi miniszterhez a cs. és kir. konzulátusoktól és szaktudósítóktól beérkezett jelentések alapján. Az *Angol Egyesült Királyság.* A gabonafélék, a gumósok és különösen a takarmányfűvek nagyon sokat fejlődtek. Igen szépen áll a komló is. Általában a mezőgazdasági helyzet kielégítő.

Franciaország. Nagy átlagban Franciaország gabonatermésének kilátásai kielégítőek. A gumós növények és takarmányfélék kedvezően állanak. Szőlő jól fejlődik. Gyümölcs eléggé bőven termelt.

Németbirodalom. Őszi gabonából a múlt évinél jobb termést várnak; a tavaszi kalászosok egyes kerületektől eltekintve jól gyarapodnak és nagyobb részben jó közepes termést ígérnek. Némely helyütt ugyan a burgonyatermés kilátások alig közepesek, mindazonáltal a javulás szembetűnő és így további fejlődés esetén még kielégítő termésre is lehet kilátás. Egyedül a takarmányfélék első terméshozama nem volt kielégítő, illetve egyenletes, ebben sok helyütt hiány mutatkozik. A késői takarmányfélék azonban jól állanak.

Olaszország. Nagybárra nagy átlagban az őszi jó közepes és a tavaszi közepes és részben jó közepes termést ígérnek. Takarmánynövények többnyire kielégítő termést adtak. Gumós növények kielégítően állanak. A szőlő és gyümölcsfélék termés kilátása nem egyenlő; egyes helyeken csak igen gyenge termésre számíthatnak.

Svájc. Az időjárás a növényzet hasznára vált; a gyakori csapadék és a többnyire meleg idő előmozdította nemcsak az őszi, hanem különösen a tavaszi fejlődését. A takarmánynövények terméshozama is kielégítő. A gumós növények általában kifogástalanul gyarapodnak. Szőlő jól áll.

Hollandia. Az őszi vetések általában jól állanak, ellenben a tavasziak és főleg a zab nem a legkielégítőbbek. Takarmány jó termést ígér.

Belgium. Az egész országban a kalászosok jól fejlődnek; a kalászképződés jobbra mindenütt megfelel a várakozásnak. A takarmánynövények gazdag fejlődése bő hozamot ígér, minőségileg azonban a termést néhol megrontotta a túl sok eső.

Spanyolország. A vetések fejlődése az ország tulnyomó részében nagyon kielégítő. Még ott is szembetűnő a javulás, ahol a tavasz kezdetén sok kifogásolni való volt.

Görögország. Az árpa aratásával már készen vannak; az eredmény kielégítő. A buza aratása folyamatban van; az esőzések ugyan akadályozzák a munkálalokat és jelentékeny kárt is okoznak, mindazonáltal a termés mennyiségileg igen jó.

Oroszbirodalom. Az oroszbirodalom nagyobb részében nemcsak az őszi buza vetések, hanem az őszi rozsok is az utóbbi időben igen jól gyarapodtak; egyedül Orosz-Lengyelországban és némely helyütt a birodalom déli részén panaszok vannak azok kedvezőtlen fejlődése miatt. A tavaszi vetések jobbra birodalomszerte kielégítően állanak.

Szerbia. Az árpát már learatták. A buza érik, szépen kalászott. A tengeri jól áll. Rétifű gazdagon adta a rendeket. Répa jól nő, erőteljes. Gyümölcs közepes termést ígér.

Törökbirodalom. A gabonavetések fejlődése nem mindenütt felel meg a várakozásnak, mindazonáltal a termés kilátások nagy átlagban kielégítőek. A tavasziak közül a tengeri igen jól fejlődött. A zab gyenge. Takarmány nagyobb részben jó termést adott.

Egyiptom. A növényzet fejlődése nagyon megfelelő. Igen szépen nőtt a gabonaféle; nagy átlagban jó közepes termésre van kilátás.

Kanada. Az idei terméshozam szemben a múlt évi eredménynel, már ez idő szerint is körülbelül 10—15%-kal kedvezőtlenebbnek ígérkezik. Takarmány nem termelt annyi, mint a mennyit a múlt évben kaszáltak.

Románia. Az őszi vetésekben a tavaszi kedvezőtlen időjárás nyoma még most is meglátszik, néhol úgy a buza, mint a rozs erősen megritkult. A termés tehát nem lesz mindenütt kielégítő. Az árpa jól áll, ellenben a zab gyenge. A tengeri eléggé szép. Takarmánytermés-kilátások nagy átlagban kielégítőek.

Bulgária. Az őszi vetések az ország nagyobb részében kielégítő termést ígérnek. A tavasziak is meglehetősen szépen gyarapodtak; néhol tulbuják. Tengeri és burgonya, valamint a répa jól nőnek. Takarmány bő termésre számít.

— **Magyarországi komlótermesztők tanulmányútja.** Az «Országos Magyar Gazdasági Egyesület» által szervezett tanulmányi kiránduláson résztvevő magyar komlótermesztők Saaz komlóskertjein át az Eger és a Goldbach völgyében mintegy 25 község komlótermelését nézték végig tanulmányútjuk folyamán. Érdekesekek voltak a saazi komlótermesztő egyesület csomagoló és preparáló helyiségei, komlószáritói és komlójelző csarnokai, de lekötötte a kirándulók figyelmét a saazi szövetségi sörgyár is mintaszerű berendezésével. Nürnbergben a német komlótermesztő gazdák egyesületének képviselőiben Feist gazdasági tanácsos a németországi komlótermelési viszonyokról tájékoztatta a társaságot. Spaltban a komlójelző csarnokot, a komlókisérleti telepet és a városi sörlőzdet, Freisingenben pedig a helybeli komlótermelési és értékesítési intézményeket mutatták meg a kiránduló csoportnak. A tanulmányút Münchenben ért véget, hol lelkes ovációban részesítették Krolopp Hugó O. M. G. E. titkár, a tanulmányozó társaság vezetőjét. Az uton szerzett tapasztalatokról, mely a komlótermelési, kezelési, elartási és értékesítési viszonyokra terjedt ki, külön füzetben számol be az egyesület.

— **A baromfitenyésztők gyűlése.** A Baromfitenyésztők Országos Egyesületének

igazgató-választmánya Teleki Józsefné grófné elnöklésével a nyári szünet előtt most tartotta meg utolsó ülését a «Köztelek» tanácstermében. Az elnök üdvözlő szavai után elhatározta a választmány a ceglédi baromfikiállítás támogatását. Ezután Jandaurek Vince igazgató bemutatta a külügyminiszter leiratát, melyben a Szentpétervárot rendezendő nemzetközi baromfikiállításra való részvételt az egyesület figyelmébe ajánlja. A választmány a leiratot örömmel vette tudomásul és kimondotta, hogy a baromfitenyésztők figyelmét külön-külön is fel fogja hívni a kiállításra. A kiviteli bizottság elé utalták a baromfitenyésztési körzetek ügyét és végül Winkler János titkár javaslatára 24 új tagot vettek föl az egyesület kötelékébe.

— **A gazdasági tudósítók jutalma.** A földmivelésügyi kormány, mint ismeretes, a gazdasági tudósítói intézményt annak idején új alapokra fektette, hogy a beérkező jelentések pontosak és helyesek legyenek s így lehetőség szerinti biztos alapot szolgáltatassanak az annyira fontos termésbecslésekhez. A földmivelésügyi miniszter most azokat a gazdasági tudósítókat, kik jelentéseik összeállításánál lelkiismeretesen jártak el, elismerésére méltatta s önzetlen fáradozásukért részint köszönetét fejezte ki, részint pedig különböző jutalmakban részesítette őket. A gazdasági tudósítók körében a miniszter figyelmessége országszerte nagy meglepetést keltett.

— **A mezőgazdasági munkásszerződések alakszerűsége és joghatálya.** Az 1898. évi II. t.-c. előírja a mezőgazdasági munkásszerződések alakszerűségeit s azt a jogkövetkezményt fűzi azok betartásához, hogy a törvényben előírt rendkívüli jogvédelemhez csak az alakszerűségek betartása mellett kötött szerződés ad jogot. Ennek a törvényben kifejtett jogelvnek bővebb kifejtését nyújtja a kir. Kuriának 1910. június 8-án 2469. sz. alatt kelt határozata, mely lényeges tartalmában így szól:

Annak, hogy a munkaadók és mezőgazdasági munkások a gazdasági munkásszerződések megkötésénél az 1898. II. t.-c.-ben előírt alakszerűségeket meg nem tartják, az a joghatálya, hogy azok a szerződések a közigazgatási hatóságok előtt nem érvényesíthetők, de a jelzett alakszerűségek létrejött szerződést érvénytelené nem teszi.

A Kuria által helybenhagyott albirói ítélet indokolásából a következők érdekelnek minket:

Felperesek azt vitatták, hogy őket alperes az A) a munkásszerződéssel a gazdaságában végzendő aratási, cséplési és napszámmunkálatokra felfogadta akként, hogy az aratásnál minden aratópárnak 16 magyar hold gabonát és kalaszteri holdanként 12 korona munkadíjat biztosított, alperes azonban más aratókat is fogadott s az aratás nagyobb részét azokkal végeztette; minthogy a szerződésnek megfelelően aratójárandóságuk 2301 K. lett volna s azzal, hogy alperes más aratókkal dolgoztatott, nekik 1323 K. kárt okozott, kérték alperest ennek megfizetésére kötelezni.

Az A) a munkásszerződést F. B. munkaadó, B. és Sz. munkások írták alá, az aláírásakor azonban a jegyző és előjárótárs jelen nem voltak, a jegyző és előjárótárs ezen aláírásokat nem hitelesítették; azon alakszerűségek tehát, amelyek az 1898. II. t.-c. 13. és 14. §-ai szerint megtartandók lettek volna, meg nem tartottak, tehát a szerződésből eredő minden vitás kérdés elbírálása az idézett

t.-c. 8., 73. §-a szerint a kir. bíróságok hatáskörébe tartozik.

Annak, hogy a munkaadók és mezőgazdasági munkások a gazdasági munkásszerződések megkötésénél az 1898. II. t.-c.-ben előírt alakszerűségeket meg nem tartják, az a joghatálya, hogy azok a szerződések a közigazgatási bíróságok előtt nem érvényesíthetők, de a jelzett alakszerűségek meg nem tartása az egyébként érvényesen létrejött szerződést érvénytelené nem teszi stb.

A peres felek közt tehát a munkásszerződés érvényesen létrejött s attól alperesnek egyoldaluan elállani joga nem volt.

— **Meghívó.** A Tusnádi Gazdaszövetség érdemes tagjai saját erejükből vásárolták a Szövetségnek telket és létesítettek azon egy Népkeretet, mely mint ilyen, nemcsak Csikban, hanem azt hisszük az egész országban az első. A Tusnádi Gazdaszövetség az ujonnan létesített «Népkeret» megnyitása alkalmával folyó hó 28-án, vasárnap egész napra terjedő ünnepséget rendez a Népkeretben, melyre a Gazdaszövetség a kötelékébe tartozó összes tagokat, gazdaköröket, falusi testületeket és érdeklődőket meghívja. Az ünnepség napirendje: Délelőtt 11 órakor a Népkeret egyházi megáldása. A szertartást főtisztelendő Koncz István esperes-plebános végzi. Ezt követőleg lesz az ünnepély, a következő műsorral: 1. Hymnus, énekl. a közönség. 2. Megnyitó beszéd, tartja Koós Mihály min. tanácsos, a székelyföldi kirendeltség vezetője. 3. Szaval Rózsa József tanárjelölt. 4. Ünnepi beszédet mond Kiss Ernő m. kir. erdőtanácsos. 5. Szaval Ferenczy Erzsébet IV. polg. isk. tanuló. 6. A tusnádi Gazdaszövetség történetét ismerteti: Rafain B. Antal premontrai tanár. 7. Szózat, énekl. a közönség. Belépő-jegy a Népkeretbe személyenként 50 fillér. Ünnepély után társasébred. Este 8 órakor a község háza nagytermében előadással egybekötött táncmulatság lesz.

Használjon szaggatás, fejfájás, oldalnyílás, hát- és derekfájdalmak ellen

Dr. BOROVSZKY-féle kellemes szagu BOROLINT.

Ara 80 fillér, próbatíveg 50 fillér. Mosakodásra, szépitő és legjobb fertőtlenítő **BOROLIN-SZAPPANT.**

Ara darabonként 30 és 80 fillér. Nyálkaoldásra, köhögés és rekedtség ellen **BOROLIN-CUKORKÁT**

Ara csomagonként 20 és 40 fillér
Kapható mindenütt. — Kapható mindenütt.

— **Nemzetközi borászati tanfolyam Giesenheimben.** A giesenheimi szőlészeti-, gyümölcsészeti- és kertészeti tanintézet igazgatóságának közlése szerint az intézetben a nyár folyamán két előadási sorozatot tartanak. Az első tanfolyamon, mely július 30-tól augusztus 10-ig tart, a borvegyszálatárolásról fognak előadni. Naponként 2-3 órás előadások lesznek. A többi időt a laboratóriumi gyakorlatok és a kirándulások foglalják le. Vizsgálatra szolgáló anyagot a hallgatók magukkal hozhatnak. A második kurzust augusztus 12-től 24-ig tartják. Az előadók a borerjedésről és a pincészetű teendőkről fognak előadásokat tartani. Ez a tanfolyam is kísérletekkel, valamint gyárak, pincék és szőlőgazdaságok látogatásával lesz egybekötve. A részvételi díj 46 márka. Bővebb felvilágosítást az intézet igazgatósága ad.

— **Országos bor- és gyümölcskiállítást** rendez szeptember hónap folyamán Szegeden a gazdasági egyesület. A kiállítás részletes programját most állapítják

meg. Addig is azonban felvilágosítást ad az egyesület titkári hivatala.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT
FELMŰVÉSEK SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:
TOKAJI LÁSZLÓ.
ALAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

— A MAGYAR —
JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —
FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
H Á Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.
A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményét.
A KÉPVISELŐSÉG elfogad
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
2001

Szuperfoszfátot
és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a
2769
Műtrágyát
Értékesítő
Szövetkezet
Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
10-50 éves lejáratu
olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek
konvertálók más intézeti terheket, rendbeszedem egyáltalán az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től
adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolando
4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket
A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018
A legmegbízhatóbban közvetitem:
magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.
Telefon: 859. sz.
Erdélyi erdő-, faanyag- és bányagynökség
GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT.
A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

**Zsákot,
Zsineget,
ponyvát,** szőlőkötöző fonalat vásároljon a
30 év óta legmegbízhatóbbnak elismert
**FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest,
Náder-utca 31-33. A Fischer-féle szőlőkötözőfonál
jobb és olcsóbb, mint a raffia. — Pontos, szolid
szolgálat. PONYVAKÖTŐZŐ INTÉZET. — Tessék ajánlatot kérni.**

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE
Bogyay Gyula tájkertészete
tájkertész és kertépítő
BUDAPEST
Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-03
2278 **VII., Gizella-ut 15.**
(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Vevők kisebb és nagyobb bir-
tokok, erdők és há-
zakra előjegyzésben vannak. Bérbé-
adásra birtokok, erdők sürgősen ke-
restetnek. Tőkével rendelkezőknek a legma-
gasabb befektetések rendelkezésre állanak.
Gyors, szolid és biztos elintézés.
Internationális kereskedelmi bányagynökség és egyeztető Iroda
Kolozsvár, Jókai utca 11. földsz. ajtó 9.
Telefon 1073. 2768 Telefon 1073.

Gróf Wass Béla
mezőzáhi erdélyi jellegű magyarfajta
tenyészetéből eladó 30 drb. részben
borjas, részben ellős
tenyész-tehén
Értekezhetni:
Gönczy Mihály gazdasági intézővel,
Mezőzáhon.
(Vasut, posta, telefonállomás helyben).

MATUTSEK JÓZSEF
KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 8.
Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.
Vidéki megrende-
lések mérték után
de legbiztosab-
ban egy hasznáit,
a lábra találó cipő
beküldésével a
legjobb anyagból
és divat szerint le-
hetőleg gyorsan
teljesítetnek.

2019

Gazdatiszt,
Földmives iskolát végzett, jó bizonyítványokkal ren-
delkező, tizenegy évi praksissal bíró, koránkelő,
erélyes, józan életű, teljesen megbízható, 34 éves, nős,
kéttagu család, állandóan nagy gazdaságokban mező,
erdő, gyümölcs, szőlő és kert, továbbá tejgazdaságokat,
állattenyésztést, hizlalásokat, nagybani répatermelést
vezetett, beszél magyar és román nyelvet. tartalékos
szakaszvezető: **Állást keres.**
Címe:
Varga Péter, Nagyiklód,
(Szolnokdobokamegye.)

Gözekével mivelhető
NAGY-BIRTOK
hosszabb időre szóló
HASZONBÉRELETRE
kerestetik.
Ajánlatok: az „**ERDÉLYI GAZDA**
Közvetítő Osztálya“
Kolozsvárt, Attila-utca 10. szám — cimre
küldendők.

Gazdatiszt kerestetik
kb. 1800 holdas birtokba,
lehetőleg olyan,
aki a birtok egy részét
— teljesen instruálva —
fix-adminisztrációra átvenné.
Komoly reflektánsoknak
bővebb felvilágosítást ad az:
„Erdélyi Gazda“ **Közvetítő Osztálya**
Kolozsvárt, Attila-utca 10 szám.
Telefon: 158. Telefon: 158.

A KOLOZSVARI
TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság
alaptőkéje 2.000,000 korona teljesen befizetve. Tartaléktőkéje és
egyéb alapjal 1.282520 korona 33 fillér.
Irodák:
Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám. (Saját házában.)
Üzleti órák reggel fél 9-től déli fél 2 óráig.
Áruraktári osztály a pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.
Zálogház: Király-u. 3. szám alatt.
Értékpapírokat vesz és elad, valamint ezek eladását közvetíti idegen számlára,
mindig a legelőnyösebb feltételek mellett. Utalványokat állít ki külföldi piacokra a
nap árfolyamon. Árakra előleget ad készpénzben, ha azok áruraktáraiba be vannak
tárolva. Árak betárolását, kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek mellett,
a Máv. kolozsvári állomása mellett levő áruraktáraiban és azokat szakszerűen ke-
zelteti. Betéteket elfogad könyvecskékre vagy folyószámlára előnyös feltételek mellett
és azokat rendszerint felmondás nélkül fizeti vissza.
Jelzálogkölcsönöket készpénzben

Ház- és földbirtokra
10-60 évig terjedő időtartamra a legelőnyösebb kamat és tőkétörlesztési hányad
mellétt.
Jelzálogkölcsönöket konvertál igen előnyös feltételek mellett és minden ilyen
ügyletet a lehető leggyorsabban bonyolít le.

GRAND PRIX PÁRISI VILÁGKIÁLLITÁS 1900.

KWIZDA FERENCZ JANOS

az osztr.-magy. cs. és kir., a román kir. és bolgár kir. udvaroknak állatgyógyászati czikkében szál-
lítója, szabadalomtulajdonos, kerületi gyógyszerész

KORNEUBURG-ban (Bécs mellett).

2660. II.

KWIZDA-féle

korneuburgi marhatáppor

Diétikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok számára.

Egész doboz ára 1 korona 40 fillér.

Fél doboz 70 fillér.

50 évnél régebben használják a legtöbb istállóban étvágytalanság és emésztetlenség esetén, továbbá a tej javítása és a tejelés fokozására teheneknél.

KWIZDA-féle sertéspar.

Diétikus szer a hizlalás elősegítésére
Kis doboz 1 K 20 f.
Nagy doboz 2 K 40 f.

Baromfi-par.

Diétikus szer mint pótelel gyöngygyökök, kacsák, libák, hattyúk, fácánok stb. számára. Egy csomag ára 1 korona.

Erotakarmány

lovak és szarvasmarhák részére 1 db. a 5 étadag 60 fill., ládikával a 50 étadaggal 6 kor.

KWIZDA-féle Pok-tinktúra

lovaknak. Egy üveg 3 K.

Var-kenőcs

lovak és szarvasmarhák 2 K.

Szétosztató-kenőcs.

Mirigy- és tügykenőcs. Egy tégely . . . 2 K.

Mosószappan

háziállatoknak. Egy drb 80 fill.

Nyeregszappan

a nyereg és szerszám tisztítására. Egy doboz 2 K.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve és napokénti postai szétküldés a főraktár által: Kwizda Ferencz József cs. és kir. udvari száll., kerületi gyógyszerész, Korneuburg, Wien mellett.

Gépek és formák

Az összes

2681 I.

cementárak előállítására,
cementfalazótéglagyártógépek,
Cementfedőcserepgyártógépek,
betonürtömbgyártógépek,

FORMÁK

csatornázási-, vízvezeték- és alagcsövek,
betoncölöpök, lépcsőfokok, határkövek
stb. gyártására,

közuzók, hengerművek,
betonkeverők, padlólapsajtók.

Dr. Gaspary & Co. gépgyára
Markranstädt, Leipzig mellett.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.
443. számú brosúra ingyen.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Biztosítási alap:

Korona.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,458,780.—
Tartalékok 2,819,596,25

Összesen: 5,308,376,25

1901 évi felesleg	90,349,—
1902	59,782,26
1903	109,331,73
1904	72,438,23
1905	61,730,60
1906	39,243,65
1907	41,877,32
1908	81,088,76
1909	106,589,64
1910	120,164,38
1911	148,378,16

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módzatok szerint. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a

GONDVISELÉS Országos Központi Segélyező Társulat

utján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető, leánykiházasítási (őnállósítási) segélybiztosítások eszközölhetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 2008

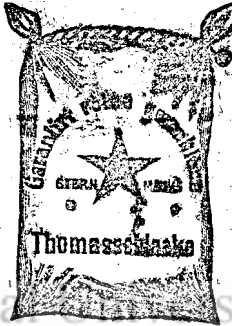
Őszi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól! Óvakogjunk a hamisításoktól!

2745. Valódi Stern Marks védjegyü.

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforosavas műtrágya!

Csak akkor valódi ha ilyen zsákban

van és eredeti ólomzár van rajta!

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk!

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabriken BERLIN, vezérképviseelője
Budapest, VI., Andrássy-ut 49. Különösen a jelenlegi read kívüli olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Homlokzatok és belsőhelyiségek meszelésére

a legjobb és a legtökéletesebb

2767 II.

Kimerítő ajánlatot és mintát szivesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgyára
BUDAPEST, VII, ker, Örnagy-u. 4.

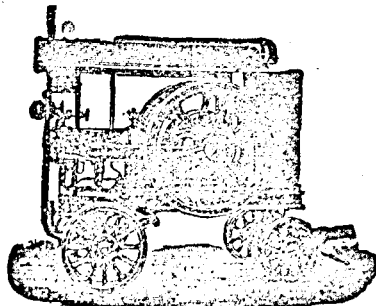
Elsőrendű BENZINLOKOMOBILOK

szolid és erős kivitelben

Warchalowski J. motorgyár magyarországi fiókja

Budapest,

VI., Váci-körút 37. szám.

Gyár:

Wien III., Paulusgasse 3.

Legrégibb speciális motorgyár. 3000 motorunk üzemben.
Kedvező fizetési feltételek. — Költségvetés és mérnöki látogatás díjmentesen.
Fekvő- és állóhengerű benzinmotorok, magasnyomású nyersolajmotorok.